

НАЦИОНАЛЕН ВОЕНЕН УНИВЕРСИТЕТ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ“

5000, гр. Велико Търново, бул. „България“ № 76

СТАНОВИЩЕ

от полковник доцент д-р Ивайло Илиев Ралев

доцент в катедра „Логистика“ на факултет „Командно-щабен“ във Военна академия „Г. С. Раковски“, гр. София, бул. „Евлоги и Христо Георгиеви“ № 82, сл. тел. 02/92-26641, сл. имейл: i.raliev@rmdc.bg, област на висшето образование „Сигурност и отбрана“, професионално направление „Военно дело“, научна специалност „Организация и управление на въоръжените сили“

на дисертационния труд на

майор Красимир Пламенов Койнаков

на тема:

„Изследване на корелацията между енергоприем и нутриенти при подготовка на военнослужещи“

представен за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“,

в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“,

професионално направление 9.2. „Военно дело“,

по докторска програма „Организация и управление на Въоръжените сили“

София

2023 г.

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем.

Важна задача пред логистичните органи на всяко военно формирование е непрекъснатото осигуряване на качествена храна на военнослужещите при всякакви условия на обстановката. Качествената храна е ключов фактор за запазване на физическото и психическото здраве на военнослужещите, тяхната работоспособност и мотивация, а оттам и за поддържане на необходимата боеспособност на формированията. Организирането на качествено хранене на войските изисква наличието на научнообосновани норми за хранене, подготвен логистичен персонал и съвременна продоволствена техника. През последните години поддържането и развитието на тези опорни стълбове на войсковото хранене в Българската армия е белязано с редица проблеми. Причини за това са непрекъснатите финансови ограничения, намаляването на числения състав на армията и нейната професионализацията и други. През 2002 г. се въведоха стойностни норми за хранене с което се затрудни осигуряването на достатъчна по количество и разнообразна по състав храна на военнослужещите. През 2011 г. изтекоха и не бяха подновени договорите с фирмите доставчици на малотрайни продукти с което на практика се преустанови войсковото хранене в Българската армия. Всичко това доведе до сериозни проблеми в храненето на военнослужещите особено при полеви условия. Наред с това в нашата армия все още не са въведени индивидуалните хранителни пакети за военнослужещи.

Актуалността на разработения от майор Красимир Койнаков дисертационен труд произтича от неговата насоченост към нормите за хранене на военнослужещите при тяхната учебно-бойна подготовка. Значимостта на разработката се обуславя от факта, че действащите норми за хранене в Българската армия са приети през 1985 г. и от тогава до сега не са провеждани задълбочени изследвания относно тяхното съответствие със съвременните реалности. Тези реалности са свързани с настъпилите промени в осредните антропометрични характеристики на военнослужещите (възраст, тегло, ръст) и съотношението между половете в Българската армия в резултат на нейната професионализация, спектъра от задачи и физическата натовареност на военнослужещите, асортимента и химичния състав на съвременните хранителни продукти продиктувани от тяхното засилено индустриално производство, развитието на нови методи и технологии за

обработка, консервиране и съхранение на храни и други. Представените от докторанта факти, резултати от емпирични изследвания, изводи и препоръки доказват необходимостта от актуализиране на нормативната база регламентираща нормите за хранене в Българската армия.

По представения дисертационен труд няма подобни разработки. Съдържанието на дисертационния труд съответства на темата, целта, научноизследователските задачи и приетата работна хипотеза.

2. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд.

В дисертационния труд е извършен исторически преглед на развитието на нормите за хранене в Българската армия от Освобождението на България до наши дни. Проучен е опита и достиженията на други страни в тази област. Направен е анализ на действащите норми за хранене в нашата армия, като същите са съпоставени с препоръчителните норми за хранене на национално ниво и с тези на Световната здравна организация. Анализът е подкрепен с три емпирични изследвания на енергоразхода и енергоприема на курсанти от Националния военен университет „Васил Левски“ при тяхната полева подготовка в планинско-гориста местност, студен климат и комплексни тактически учения. В резултат на това са формулирани конкретни предложения за подобряване на войсковото хранене при полеви условия.

Дисертационният труд е завършен, целта на изследването е постигната и научноизследователските задачи са решени. Изложението е логически свързано и последователно. Докторантът е проучил в достатъчна степен специализираната литература и нормативната база по изследваната проблематика.

Научните резултати и приноси на дисертационния труд могат да бъдат обобщени в следните направления:

- **Научни приноси:**

- Систематизирани и доразвити са съществуващите теоретичните постановки свързани с войсковото хранене в Българската армия;

- Генерирано е ново знание относно методите за определяне на енергоразхода и енергоприема на военнослужещите при тяхната учебно-бойна подготовка.

• **Научно-приложни приноси:**

– Проведени са емпирични изследвания на войсковото хранене при полеви условия, като е разработена универсална методика за определяне на енергоразхода и енергоприема на военнослужещите, действащи при различни условия на обстановката;

– Формулиран е продуктов набор за хранене на български военнослужещи при полеви условия, съответстващ на техните енергийни потребности.

– Предложено е седмично меню за хранене на военнослужещи при полеви условия, което може да се използва и при разработване на индивидуалните хранителни пакети за нуждите на Българската армия.

Научните постижения представляват лично дело на докторанта и могат да послужат като база за по-нататъшни изследвания на енергийните потребности на други групи от военнослужещи и актуализиране на нормативната база касаеща нормите за хранене.

Дисертационният труд е подкрепен с пет научни публикации, от които една е самостоятелна и четири са в съавторство. Същите имат характер на научни трудове, свързани са с темата на дисертацията и са представени на различни научни форуми. Авторефератът на дисертационния труд в обем от двадесет и девет страници отговаря на изискванията и отразява съдържанието и научните постижения на докторанта.

3. Критични бележки.

Към представения дисертационен труд могат да се отправят следните критични бележки:

– При оформянето му са допуснати граматически грешки и редакционни неточности;

– Използван е директен превод на термини от английски език с което се затруднява бързото и точно възприятие на съдържанието;

– Част от библиографията на използваната литература не е оформена съгласно изискванията на стандарта за библиографско цитиране.

Посочените пропуски имат технически характер и не намаляват стойността на постигнатите научни резултати. Препоръчвам на докторанта да продължи да работи по проблемите на войсковото хранене в Българската армия.

4. Заключение.

Считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“. Същият представлява задълбочен и завършен научен труд с постигнати научни и научно-приложни резултати и показва, че докторантът притежава задълбочени теоретични знания в съответната област и способности да провежда самостоятелни научни изследвания.

5. Оценка на дисертационния труд.

Като имам предвид гореизложеното, давам своята **положителна оценка** за дисертационния труд на тема „Изследване на корелацията между енергоприем и нутриенти при подготовка на военнослужещи“ и предлагам на уважаемите членове на научното жури да **бъде присъдена образователната и научна степен „Доктор“** на майор Красимир Пламенов Койнаков в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.2. „Военно дело“, по докторската програма „Организация и управление на Въоръжените сили“.

Член на научното жури:

полк. доц. д-р

Ивайло Ралев

____.____.2023 г.

гр. София

VASIL LEVSKI NATIONAL MILITARY UNIVERSITY

5000, Veliko Tarnovo, Bulgaria Blvd. No. 76

STATEMENT

by Colonel Ivaylo Iliev Ralev, PhD

Associated Professor at the Logistics Department, Command and Staff Faculty,

Rakovski National Defence College, Sofia, Bulgaria

Telephone: +359 02 92 26641; e-mail: i.ralev@rncd.bg

for the dissertation thesis of **Major Krasimir Plamenov Koynakov**

on the topic: **“Research the correlation between energy intake and nutrients in training of military personnel”**

submitted for the acquisition of the educational and scientific degree “PhD”

in the Area of Higher Education “Security and Defence”,

Professional field “Military Affairs”,

Scientific Specialty “Organization and Management of the Armed Forces”

Sofia

2023

1. Relevance and significance of the developed scientific problem.

An important task facing the logistic bodies of any military unit is the continuous provision of quality food to the soldiers despite the conditions. Quality food is a key factor for preserving the physical and mental health of soldiers, their performance and motivation, and thus maintaining the necessary combat readiness of the units. The organisation of quality nutrition for troops requires the availability of scientifically based nutrition norms, trained logistic personnel and modern food equipment. In recent years, a number of problems has marked the maintenance and development of these soldiers' nutrition pillars in Bulgarian army. Reasons for this are the continuous financial constraints, the size reduction of the army and its professionalization and others. In 2002, the introduction of value-based rations made it difficult to provide sufficient and varied rations for the troops. In 2011, the contracts with the companies supplying perishable products expired and were not renewed, which end the provision of meals to soldiers in the Bulgarian Army. All this has led to serious problems in the soldiers' nutrition, especially in the field conditions. In addition, individual food packages have not yet been introduced in the Bulgarian army.

The relevance of the dissertation developed by Major Krasimir Koynakov stems from its focus on the soldiers' nutrition norms in their combat training. The significance of the developed scientific problem is conditioned by the fact that the current nutrition norms were adopted in 1985 and since then no in-depth research has been conducted on their compliance with contemporary realities. These realities are related to the changes that have occurred in the average anthropometric soldiers characteristics (age, weight, height) and the sex ratio in the Bulgarian Army as a result of its professionalization, the range of the tasks and the physical workload of the troops, the changes in the assortment and chemical composition of modern food products dictated by their increased industrial production, the development of new methods and technologies for processing, preservation and storage of food and others.

There are no similar developments on the submitted thesis. The content of the dissertation corresponds to its topic, aim, research objectives and working hypothesis.

2. Evaluation of the scientific results and contributions of the dissertation.

In its dissertation, the PhD student has carried out a historical review of the nutrition norms development in the Bulgarian army from the Liberation of Bulgaria to the present day. The experience and achievements of other countries in this field have been studied. He has made an analysis of the current nutrition norms in our army. They have compared with the recommended national nutrition norms and with those of the World Health Organization. The analysis is supported by three empirical studies of energy expenditure and energy intake of cadets at the National Military University during their field training in mountainous-forest terrain, cold climate and complex tactical exercises. As a result, he has formulated proposals for improving the soldiers' nutrition norms in field conditions.

The dissertation work has been completed, the research goal has been achieved and the research tasks have been solved. The content is logically connected and coherent. The PhD student has sufficiently studied the specialized literature and the normative base on the studied issues.

The scientific results and contributions of the thesis can be summarized as following:

- **Scientific contributions:**

- The existing theoretical formulations related to the soldiers' nutrition in the Bulgarian Army have been systematized and further developed;

- New knowledge has been generated concerning the possible methods for determining the energy expenditure and energy intake of the soldiers during their combat training.

- **Scientific-applied contributions:**

- Empirical studies of soldier nutrition in field conditions have been carried out and a universal methodology for determining energy expenditure and energy intake of soldiers operating in different environmental conditions has been developed;

- A food set for the soldiers' nutrition in field conditions corresponding to their energy needs is formulated.

- A weekly menu for soldiers' nutrition in field conditions is proposed, which can also be used in the development of individual food packages for the Bulgarian Army.

The scientific achievements represent a personal work of the PhD student and can serve as a basis for further research on the energy needs of larger groups of soldiers and updating the normative base concerning the nutrition norms.

The dissertation is supported by five scientific publications, of which one is independent and four are co-authored. They have the character of scientific works, are related to the topic of the dissertation and have been presented at various scientific forums. The abstract of the dissertation in the volume of twenty-nine pages meets the requirements and reflects the content and scientific achievements of the PhD student.

3. Critical remarks.

The following critical remarks can be made to the presented dissertation:

- Some grammatical mistakes and editorial inaccuracies have been made;
- A direct terms translation from English has been used, which makes it difficult to perceive what is proposed quickly and accurately;
- Part of the literature bibliography is not formatted according to the requirements of the bibliographic citation standard.

These remarks have technical nature and do not diminish the value of the achieved scientific results. I recommend the PhD student to continue working on the problems of soldiers' nutrition in the Bulgarian Army.

4. Conclusion.

I consider that the presented dissertation meets the requirements for the PhD degree. It is a thorough and complete scientific work with achieved scientific and scientific-applied results. It shows that the PhD student possesses in-depth theoretical knowledge in the relevant field and abilities to conduct independent scientific researches.

5. Evaluation of the dissertation.

I give my **positive assessment** for the dissertation work "Research the correlation between energy intake and nutrients in training of military personnel"

and propose to the respected members of the scientific jury to **award the educational and scientific degree “PhD”** to Major Krasimir Plamenov Koynakov in the Area of Higher Education “Security and Defence”, Professional field “Warfare”, Scientific Specialty “Organization and Management of the Armed Forces”.

Member of the Scientific Jury

Colonel

Ivaylo Ralev, PhD

____.____.2023

Sofia, Bulgaria